

Львів. Пристрасті. Таємниці

О, Львово... Твої вулички мовби виткані з гірко-солодкого аромату шоколаду. Бруківка твоя ховає стукіт витончених жіночих мештиків, що відлунюють стукотом серця закоханого чоловіка. Ти століттями бережеш таємниці коханців, їхні бешкетні та веселі будні чи щемливі історії сердечних переживань і розлук. А ми вкотре із задоволенням опиняємося тут, у місті правдиво венеційських пристрастей із присмаком терпкої кави з Вірменської вулиці.

«Львів. Пристрасті. Таємниці» — це ніжні та водночас гострі, мов вилиці прекрасної панянки, історії стосунків знаменитих львівських закоханих. Любов з першого погляду Владислава IV Вази до Ядвіги Лушковської, яку звинувачували за це навіть у відьомстві. Невідома (і нездійсненна) історія яскравих музикантів, Богдана Весоловського та Ірини Ярославич, батьків українського джазу. Пристрасна жага і пекуча ненависть акторки-серцеїдки Сольської, знаної хоч і не винятковою вродою, проте безкінечними романами з впливовими панами свого часу. Коротке кохання «чорної княгині» Гальшки Острозької та старости канівського й черкаського Дмитра Санґушка...

Це історії про львівських спокусників та спокусниць, аристократично вбраних панянок зі світлин минулого чи дівчат у джинсах із сьогоднішнього. Тих, що розбивали серця, і тих, які присягали на вічну любов у вродивій тиші костелів, юних романтиків та досвідчених звабників — вони жили і кохали тут, у Львові, у місті кохання та пристрасті.

Львів Тристуасті Паємниці

Світлана Горбань • Наталія Лапіна
Олена Волинська • Тала Владмирова
Уляна Дудок • Любов Долик
Марія Ткачівська • Наталя Гук
Алла Рогашко • Олена Чернінька
Тетяна Белімова • Наталка Ліщинська
Ніка Нікалео

КСД

36ipka

Світлана Горбань

Наталія Лапіна

Олена Волинська

Тала Владмирова

Уляна Дудок

Любов Долик

Марія Ткачівська

Наталя Гук

Алла Рогашко

Олена Чернінька

Тетяна Белімова

Наталка Ліщинська

Ніка Нікалео

Любів
Тристанеті
Пам'яті

збірка

ХАРКІВ
2021 КСД

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
2021

ISBN 978-617-12-9024-2 (epub)

Жодну з частин цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва

Електронна версія зроблена за виданням:

Дизайн обкладинки

CreaLab

Creative Laboratory

Л89 **Львів**. Пристрасті. Таємниці : збірка / укл. Н. Нікалео. — Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2021. — 304 с.

Міст. авт.: Світлана Горбань, Наталія Лапіна, Олена Волинська, Тала Владмирова, Уляна Дудок, Любов Долик, Марія Ткачівська, Наталя Гук, Алла Рогашко, Олена Чернінька, Тетяна Белімова, Наталка Ліщинська, Ніка Нікалео

ISBN 978-617-12-8876-8

«Львів. Пристрасті. Таємниці» — це ніжні та водночас гострі, мов вилиці прекрасної панянки, історії стосунків знаменитих львівських закоханих. Історії про спокусників та спокусниць, аристократично вбраних панянок зі світлин минулого чи дівчат у джинсах із сьогодення. Тих, що розбивали серця, і тих, які присягали на вічну любов у врочистій тиші костелів, юних романтиків та досвідчених звабників — вони жили і кохали тут, у Львові, у місті кохання та пристрасті.

УДК 821.161.2

© Хідченко В. О., укладання, 2021

© DepositPhotos.com / annychka, обкладинка, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2021

© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», художнє оформлення, 2021

Небезпечна гра у шашки

Пронеслася вітром, промчала через три країни: літаки, аеропорти, потік людей — усе поспліталось в єдиний рухомий візерунок, вона квапилася й ніде не хотіла зупинитися довше, ніж дозволяв розклад рейсів. Обігнала його на добу, зайшла в номер готелю і — впала на акуратно застелене ліжко знесилена, речі залишилися лежати біля порога. У дорожню сумку, яка пасувала під параметри ручної поклажі, помістилося все необхідне. Не дорога її так натомила, а нервовий поспіх, особливо коли між рейсами було обмаль часу і вона боялася запізнитися.

А коли приземлилися у Львові й пасажери традиційно, з відвертим полегшенням, зааплодували екіпажу, радість переповнила її серце. Вона на місці. Він — він приїде сюди на п'ять днів на турнір, зі своїми друзями та командою. З тренером він уже домовився, що зупиниться у готелі, а не з хлопцями в студентському гуртожитку. І вони весь вільний від змагань час будуть разом. Радість переповнювала її від однієї думки, як вони ходитимуть вуличками Львова, під руку, неспішно, сміятимуться і говоритимуть, говоритимуть про все на світі, як зазвичай, невимушено та весело.

Це були лише мрії, але й вони наповнювали її щастям очікування.

Його потяг прибував опівдні, тепер можна було не квапитися, але вона встала рано. Без будильника, прокинулася з радісним настроєм. Вирішила зустріти його на вокзалі, сидіти й чекати в готелі не було сили, нетерпіння погнало її без сніданку. На рецепції пояснили, що до вокзалу не більше трьох кілометрів, можна викликати таксі або пройти до трамвайної зупинки за оперним театром, а якщо повернути звідти ліворуч, а далі прямувати вулицею пішки, нікуди не звертаючи, не поспішаючи, — за годину, а може, хвилин за сорок будеш на залізничному вокзалі, шапкою докинути можна.

Погода сонячна, можна й прогулятися. Поглянувши на годинник, вирішила зайти в салон краси, адже час, здавалося, зупинився і тільки удари серця свідчили, що секунди минають, сунуть повз неї старенькими бабунями, сповільненими кроками, адже їм нема чого поспішати.

Вона не бачила його довгих чотири місяці, змучилась за цей час, і не було на землі сили, здатної її зупинити або примусити відмовитися від зустрічі. Він зателефонував за три дні до початку турніру, місць на прямий рейс не було, довелося добиратися з пересадками.

Вийшла з перукарні та обійшла оперний театр, розглядаючи скульптури і барельєфи фасаду. Прекрасна муза, в грецькому стилі, летіла на фоні хмар, складки туніки обхопили її фігурку з невеликим округлим животиком, барвисті афіші закликали на «Лебедине озеро». Попрямувала до театральної каси — непогана ідея ввечері сходити на балет. Її улюблені місця вже було розкуплено, мусила задовольнитися бічною ложею.

З вагона він вийшов майже останнім, весела студентська компанія щось жваво обговорювала з літнім лисуватим тренером, маленьким поважним чоловічком. Їй було приємно відзначити, який він елегантний і красивий, найвищий у товаристві однолітків, у дорогому модному пальті, дуже серйозний, як на свої роки. Вона насилу стрималась, щоб не кинутися йому назустріч, не розцілувати. Ні, вона не дасть приводу кепкувати з нього, і його товариші, і він сам, молоді іронічні люди, будь-що можуть зробити посміховиськом, і будь-кого — теж. Вони зараз у тому щасливому віці, коли ще нічим не дорожиш та вважаєш, що попереду осяйне майбутнє без жодної хмаринки.

Він побачив її здалеку, вона махнула рукою та пішла далі по перону, зупинившись на хвилинку біля наступного вагона. Бачила, як він, нашвидку переговоривши з тренером, обмінявся з ним прощальним рукостисканням, перекинувся кількома словами зі своїми друзями. Хтось присвиснув йому вслід.

Він наздогнав її вже на зупинці, під радісний акомпанемент стукоту валізи по бруківці старовинної вулиці.

— Може, візьмемо таксі? — це перше, що вона сказала йому після чотиримісячної розлуки.

— А готель далеко?

— Кілометрів зо три, в центрі міста, на бульварі Шевченка.

— Тоді краще проїдімося. У потягу була жахлива задуха! — вередливо, якимось по-дитячому сказав він і подивився на неї вивчаючим та пильним поглядом.

— Добре, — поспішно погодилася вона і не стрималася: — Я так скучила за тобою, — і, обійнявши його, майже на ходу поцілувала в щоку, а потім у високий чистий лоб.

Він поблажливо прийняв це теляче лашчення, спокійно дивлячись їй в очі, губи викривилися стриманою усмішкою:

— Я теж радий, що тобі вдалося вирватися. Якби ж то батько дізнався про наші зустрічі, уявляю, як би метав блискавки, не гірше за Сварога. Чи за Зевса, втім, яка різниця, як звали тих богів, коли в гніві він такий же страшний і всемогутній!

— Сподіваюся, він не дізнається, що я сюди приїхала?

— Звідки? Я йому ніколи нічого не говорив про тебе, це нікого не стосується, я вже досить дорослий хлопчик і сам вирішую, що мені робити у вільний від навчання час. І з ким спілкуватися.

— Я дуже постаріла?

— Дурниці, зовсім не постаріла, мені навіть здається, що ти стала ще вродливішою за той час, що я тебе не бачив. Може, то Львів робить тебе такою гарною, — він зупинився і жартома оглянув її фігуру, що трохи погладшала, укладене майстром красиве густе волосся, що спадало вільними недбалими хвилями на плечі, ледь примітну сіточку зморщок навколо очей. — Для мене ти найкраща жінка у світі, навіть не сумнівайся!

Згадка про його батька не отруїла її глибинної радості.

— Тут у центрі, майже поряд з готелем, старовинна частина Львова, площа Ринок. Можна піднятися на дах ратуші, побачити місто з висоти пташиного польоту. Давай після обіду погуляємо, якщо не буде дощу.

Вони вже підходили до бульвару, коли небо потемнішало, набуло сталевого кольору, сонце втопилося у свинцевих хмарах і сховався останній безпорадний промінь, блиснувши наостанок, наче благаючи вітер чимскоріше розвіяти хмари.

— Якщо погода дозволить. Звичайно. Маю сьогодні вільний день, а ось завтра потрібно бути о десятій в Палаці спорту, і я пообіцяв тренерові не спізнюватися. Він не хотів мене відпускати, кріпосника з себе став розігрувати, смішно було його слухати, щось бурмотів про відповідальність перед командою. Старий добрий маразматик.

Повіяв весняний крижаний вітер, впали перші краплі дощу. Вони ледь встигли заскочити в кафе навпроти оперного театру, як лавина впала з неба суцільною стіною. Вирішили тут і пообідати.

— Здається, наша прогулянка відміняється? — Він дивився у вікно, по склу текли дощові струмочки, спотворюючи силуети застиглих у сірому тумані будинків і людей, що поспішали сховатися.

— Що ви, не обов'язково відміняти намічену прогулянку, — до їхнього столика підійшла тоненька дівчина-офіціантка, в чорному фірмовому фартуху поверх джинсів і футболки. — Ви ж у Львові, — кокетливо глянула на нього, перевела погляд на величезну валізу на коліщатках: приїжджий. — Через півгодини знову світитиме сонце. Ви вже готові зробити замовлення?

Він, не поспішаючи, солідно взяв у руки меню, пробіг поглядом список перших страв:

— Я хочу солянку, а що замовити тобі?

— Я буду те саме, що і ти.

Він статечно робив замовлення, а вона дивилася й не могла на милуватися ним. Він трохи, зовсім трохи змінився, з'явилася плавність у рухах, упевненість дорослого чоловіка. Здалося, що трохи схуд. Їв він, як зазвичай у ресторанах, з трохи гидливою гримаскою, неквапливо длубаючись у тарілці виделкою і ножем. А ось вона зголодніла, їла швидко та з апетитом, теж, як звичайно, немов справ сила-силенна: так їдять солдати та інтернатські діти, які живуть за розкладом. А ще дуже заклопотані люди.

Дівчинка-офіціантка мала рацію: після обіду знову світило сонце, відбиваючись у мокрому асфальті й неглибоких калюжах. Залишивши в готелі речі, вони вийшли знайомитися з містом.

Обійшовши площу Ринок, вирішили зазирнути в ратушу. Заплатили за квитки якусь смішну ціну й почали підніматися вузькими гвинтовими сходами. Вона вперше побачила величезний годинниковий механізм, який, наче живий організм, ворушив різними за розміром колесами і коліщатками, шестірнями, пересував величезні стрілки і, вітаючи їх, відгукнувся оглушливим дзвоном, який густо заповнив шахту. Від несподіванки вона вчепилася в його рукав та засміялася, оглухла на мить і щаслива.

Нагорі нуртував такий сильний вітер, що миттєво розтріпав їй волосся. Цей розбишака навіть спробував зірвати пальто, здавалося, йому не важко було вирвати й сережки з вух. Але місто розгорнулося перед ними старовинними дахами, і через цю красу варто було перетерпіти таку неприємність. Черепичні дахи, шпилі соборів, куполи

церков розкинулися широким колом. За чверть години повторився дзвін, такий же приголомшливий, стодзвонний, ще й набагато триваліший. Він нагадував святковий церковний.

Їхне усамітнення порушила невелика купка туристів, і вони, хоча й збиралися вже спуститися, ненадовго затрималися. Привернула увагу екскурсоводка, огрядна жіночка в довгому сірому пальті, її голову прикрашав елегантний старовинний капелюшок з широкими крисами, який вона мусила притримувати однією рукою. Романтичну й захоплену, її неможливо було не почути і не заслухатись, вона розповідала досить голосно дзвінким співучим голосом:

— Подивіться направо. Тут, на вулиці Городоцькій, п'ятсот років тому стояла православна церква Благовіщення. Навколо неї, як це було заведено в ті часи, ховали вірян. На одній могилі ледве можна було прочитати ім'я — Пелагея, — час попрацював над кам'яним надгробком, але зберіг два вибиті серця, сполучені гілкою лавра. А тепер подивіться ліворуч: колись тут височів католицький костюль Святого Станіслава, де містилася могила італійського юнака Мікеліні точно з таким самим надгробком і символом: два серця та гілка лавра. На жаль, австрійська влада при переплануванні міста знесла ці старовинні храми, розрівняла кладовище, але збереглася легенда, львівська бувальщина про двох закоханих, італійського купця і львівську дівчину, які полюбили одне одного. Мікеліні, який привіз з Криту до Львова діжки з вином, захотів назавжди осісти у Львові, щоб не розлучатися з коханою Пелагеєю. Але щастя закоханих було недовгим. У 1594 році до Львова прийшла чорна смерть — чума. Першою захворіла Пелагея, її віднесли за місто, де хворих доглядали ченці, але закоханий чоловік відмовився розлучитися з дівчиною та залишався з нею, знаючи про смертельну небезпеку. У львівській середньовічній баладі співалось: «Що любов зав'яже, то смерть не розв'яже». Нещасна Пелагея померла на руках нареченого, а через тиждень захворів і сам Мікеліні. Перед смертю він замовив два однакові нагробки з двома серцями...

Він торкнувся її рукава:

— Ходімо вниз, вітер дуже сильний.

Поки вони спускалися гвинтовими сходами, годинник продзвенів ще раз.

Звернули у бік Високого замку. Він розповідав, як достроково складав заліки перед турніром. Вона слухала, спираючись на його руку, — дорога іноді круто вела вгору. Минули церкву Святого Антонія.

Тиха радість знову переповнювала її: за чим сумувати? Вони разом, йому цікаво розповісти їй про своє студентське життя, про захоплення, він говорить і заглядає їй в очі, немов перевіряє, чи слухає вона його базікання. Чи тільки в такт крокам киває? Скільки ще триватиме це щастя? День? Два? П'ять? Тільки заради цієї прогулянки містом варто було летіти сюди, тільки заради цього! Вона б помчала, не роздумуючи, навіть якби їй пообіцяли, що вона побачить його тільки здалеку, кілька хвилин, — і повернеться назад. І начхати на витрачені гроші, на втомливі перельоти, на чужі глузливі погляди — такий авантюризм у її віці! Добре, що найближча людина, її єдиний друг, розуміє це, і вже не вперше підтримав:

— Лети! Лети! Ти маєш право на це маленьке щастя!

Вони недалеко відійшли від церкви Святого Антонія, коли він запропонував повернути назад — небо знову посіріло:

— Мені здається, зараз знову буде злива.

Дійсно, бруківкою забарабанили важкі холодні краплі, накиннулися нещадно на крони дерев і на дахи будинків та автомобілів. Оскаженілий вітер намагався вирвати з його рук парасольку, одну на двох, що стала поганим захистом від дощу: краплі, підхоплені вітром, потрапляли на обличчя, стікали холодними сльозами по щоках.

Заскочили у відчинені двері церкви, поряд з якою пам'ятник ченця мужньо протистояв водоспаду, що ринув з неба. У церкві було порожньо, панувала лунка тиша, і шум дощу, проникаючи крізь двері, заспокоював ніжним шелестінням. Вона поставила розкрити парасольку на підлогу біля входу і пройшла між рядами лавок ближче до амвона. Її увагу привернув вівтар. А він сів ближче до вікна, дістав блокнот і почав щось поспішно записувати своїм нерівним нервовим почерком. Завтра турнір, його амбіції та юнацький максималізм у несподіваному захопленні шашками примушують готуватися навіть зараз, крадуть дорогоцінний час, її час.

Дощ припинився. На заході небо осяяли яскраві промені, але сонце вже збиралося сховатися за дахами будинків, на прощання пролившись багровою зорею. Він торкнувся її плеча:

— Ходімо? Щось я зголоднів.

Вона звела на нього очі, радісно кивнула. Весь цей час вона молилася, легко і радісно, переповнена вдячністю до Бога за можливість знову побути поряд з ним.

— Ходімо!

Втомлені за день, вечеряли в готельному ресторані. Поки чекали на замовлення, вона заговорила на хвилюючу тему, хоча розуміла, що переймається дрібницею:

— Я все одно не розумію, чому ти залишив шахи заради шашок? Ти ж грав з п'яти років, чому втратив інтерес? Чому кинув їх, адже мав такі успіхи?

— Хто тобі сказав, що я їх кинув? Поки що не кинув. А шашки... як мені краще пояснити? Щоб ти зрозуміла...

— Я спробую.

— Одна розумна людина, — до речі, чемпіон світу з шашок, Меріон Тінслі, — сказала, що шахи схожі на спостереження за величезним безмежним океаном, а шашки схожі на погляд у бездонний колодязь. — Він зробив багатозначну паузу, як музикант-віртуоз біля рояля завмирає, щоб вихлюпнути в залу бурю емоцій. — Я б сказав, це інший вимір. Бездонний колодязь — звучить трохи похмуро, але це блискуча воєнна гра!

Він підвівся й дістав з кишені штанів малюсіньку дошку, не більшу за дві дитячі долоньки, простягнув їй крихітну білу шашку, дбайливо, немов крихку ювелірну прикрасу, і захоплено глянув на неї:

— Шашки ходять тільки вперед, ці воїни ніколи не відступають. Жорстока, залізна дисципліна непереможних римських легіонів увійшла в правила гри. Відступ — майже завжди поразка, визнання своєї слабкості, а переможеним — горе.

«Переможеним — горе!» Переможеною півтора десятка років тому була вона, і горе запанувало цілком закономірно і в грі, і в житті.

Він пожвавішав, утома й нудьга зникли, його очі засвітилися, заграли веселими іскрами, очікував, що зараз полум'я захоплення цією чудовою грою охопить і її.

— Яка мудрість навіть у битті шашок! Навскіс, на вільну клітинку. Воїн перестрибує через переможеного ворога й продовжує боротися! Незважаючи на втому, на поранення! Невипадково в козацьких військах любили одяг червоного кольору, в римських — червоні плащі,

бо на них же не видно слідів крові. Мужність додає сил, завзяття, наповнює вірою в перемогу, навіть якщо ставка головнокомандувача в небезпеці та ось-ось може впасти під натиском супротивника.

— Ти заговорив, як поет.

— Не дивно, адже це найпоетичніша гра у світі!

— Все одно не можу зрозуміти, чим тобі шахи не догодили?

Він вів далі, ніби не почув її питання, вважив його риторичним:

— Раніше у Стародавньому Єгипті були інші правила...

— А шашки вигадали в Стародавньому Єгипті? — ледь іронічно перепитала вона.

— Бач, ти не знаєш, що це дуже давня гра. Єгиптяни приписували її створення богам, точніше, я буду об'єктивним, гри, дуже схожої на шашки. Але це не має значення. Сиджу, паттен були теж подібні до шашок. Стародавні греки теж у щось схоже грали. Але там правила були інші — били супротивника, затиснувши його з двох сторін, — він швидко розставив на дошці три шашки: дві чорні оточили білу. — Погодься, в цьому було щось нешляхетне, нелицарське, ганебне. Двоє на одного! Це немов капкан на звіра, який сильніший, завятіший за тебе, а ти — слабкий негідник — тільки так можеш його перемогти, коли холодне залізо стиснуло його лапу, дроблячи кістки і завдаючи нестерпного болю.

Почувши останню фразу, вона здригнулася та різко підняла голову. Це слово — капкан — змусило згадати минуле й порівняти з її життям. Це вона втрапила в капкан, це їй переломили, розтроцили крижаним залізом душу, змусивши підписати ті брехливі прокляті документи. І це вона, понівечена вовчиця, вирвалася з капкана, зализала рани, але зцілення забрало роки...

А він, хлопчисько, нічого не помітивши, продовжував натхненний монолог:

— Ти тільки уяви, вже в дванадцятому столітті були такі ж правила гри, як зараз! Ну, майже такі. Бити ворога один на один, навіть якщо мушиш померти, зійти з поля бою, потрапивши у хитромудру пастку! Ти мене слухаєш?

— Я слухаю тебе дуже уважно, ти зараз захоплений, як неофіт, для тебе це щось нове. Але мені все одно не зрозумілий твій перехід, чому ти зрадив шахи? Може, якесь непорозуміння з тренером, з хлопцями

в тій команді? Ти ж кандидат у майстри спорту, це дуже пристойний результат, якщо врахувати твоє несерйозне ставлення.

Принесли смажену рибу, салат, десерт, і розмова перервалася. Він подивився на тарілки, і, як зазвичай, на обличчі з'явився бридливий вираз. Подлубавшись без апетиту в рибі (а казав, що зголоднів), він продовжив:

— Ну, як тобі це пояснити? Шашки мають інший рівень. Ти не думай, що шахи давніші. Історично шашкам менше пощастило, сумно, та треба це визнати. Але є дуже цікавий історичний факт, — він різко підняв голову від тарілки, в очах промайнуло легке роздратування. — Слухай мене уважно. Те, що я хочу сказати, не мракобісся, а духовна основа гри в шашки. Карти, кістки, шахи забороняли і католики, і православні ієрархи як азартні, небезпечні для душі ігри, а шашки ніколи під заборонаю не були! Чому? Риторичне питання. Чому Петро Перший, Наполеон обожнювали грати в шашки? Наполеон мав перламутрову дошку і всюди возив її з собою. Навіть у гробниці Тутанхамона знайшли дві дошки.

— Усе це дуже цікаво, але ти майже нічого не з'їв! Може, вибереш у меню щось інше?

— Ні, не хочу. Краще трохи погуляємо, поки немає дощу.

На прогулянці розмова знову крутилася навколо шашок. Вона слухала захоплені тиради, милуючись вечірнім містом. Вони знову попрямували до Ринку й тинялися довколишніми вулицями. Старовинні будинки в сутінках стали таємничими, двері костьолів були зачинені, ліхтарі освітлювали тротуар і частину бруківки, було дуже людно. На одній вулиці вони побачили юрмисько роззяв, що стояли обличчям до під'їзду, а швейцар у величезному циліндрі урочисто оголосив:

— Залишилося п'ять хвилин!

Натовп в очікуванні завмер. П'ять хвилин вони гуляли поруч, і даремно: виїхав з вікна другого поверху паровозик, а потім величезний дракон плюнув бенгальськими вогнями вниз. Усі зраділи цій ляльковій виставі, заплодували й кинулися за безкоштовною преміальною порцією горілки в кав'ярню на першому поверсі. Креативний хазяїн цього закладу знав, чим привернути увагу гостей міста. Видовище дійсно було веселим і дотепним, хоча очікування

чогось казкового та феєричного не здійснилися. Та сподобався швейцар, що своїми артистичними оголошеннями часу тішив усіх.

Мальовниче старовинне місто немов стало її співучасником, відвернуло його від розмов про шашки. Вони зайшли до кав'ярні, де просто на очах відвідувачів чаклували творці шоколаду. Крізь скло можна було нескінченно спостерігати за процесом народження цієї запашної смакоти. Молоді гарні хлопці у білих кухарських ковпаках і фартухах не звертали на публіку уваги, зграбно працюючи.

Вона дивилася на них, і їй спала прекрасна ідея. Завтра, поки він буде на своєму турнірі — хоч би не забути нагадати на рецепції, замовити на дев'яту тридцять таксі, — вона пошукає йому якийсь оригінальний подарунок. Нехай навіть пов'язаний з його коханими зараз шашками, чим би дитина не бавилася! Вона майстриня на сюрпризи, захотілося і здивувати, і порадувати це захоплене хлопчеченя. Перламутрова дошка Наполеона — ось би замовити копію! Вона посміхнулася своїм думкам, і його обличчя теж осяяла усмішка.

У кімнаті готелю він знову дістав свої іграшкові шашки і, швидко розставивши на дошці, покликав її:

— Дивись, це стоять дві армії. Серця воїнів сповнені мужності та відваги. Краса вимагає жертв. Уявляєш, за кілька століть до нашої ери грали на такій самій дошці: вісім клітинок на вісім. Може бути тільки один переможець, ухилитися від битви неможливо. А знаєш, як красиво називали шашки в Стародавньому Римі? Латрункулі, латиною «латрі» — воїн. А в Середньовіччі майбутніх лицарів обов'язково вчили грати в шашки, аби прищепити необхідні воїнам навички етики і тактики у двобої. Може, культ поклоніння прекрасній дамі теж зобов'язаний своєю появою шашкам, хто знає?

— А я знаю одне, завтра рано вставати, тобі ще треба встигнути поснідати перед турніром. Сходи, будь ласка, нагадай щодо таксі.

Прокинувшись опівночі, він побачив в отворі вікна її силует, пронизаний місячним сяйвом. Фіранки були розсунуті, вона дивилася в темряву, її плечі злегка здригалися. Він тихо встав і підійшов, ніжно обійняв, пригорнув до грудей:

— Ти плачеш?

— Я не хочу з тобою розлучатися.

— Я теж не хочу з тобою розлучатися. Залишилося зовсім трохи зачекати, коли я закінчу інститут. Ну, будь ласка, не плач, усе буде добре... Але зараз це неможливо, тобі це відомо краще за мене. Знаєш, який батько. Твій Марк, він ображає тебе?

— Ні, за ці роки його ставлення не змінилося, він такий же добрий і шляхетний, як і раніше. До речі, цей готель знайшов, забронював і оплатив він.

Вони стояли біля вікна і дивилися на нічний проспект: світло ліхтарів відбивалося на мокрому асфальті, було безлюдно й тихо. Вона згадала, як на прощання Марк сказав, тримаючи її руку біля своїх губ і дивлячись пильно в очі:

— Я знаю, що одного разу ти поїдеш і вже сюди не повернешся. Це трапиться, але не цього разу, адже так?

Випустив її руку і від'їхав на своєму інвалідному візочку до книжкової шафи, почав перебирати книги, але чекав її відповіді, напружено чекав. І їй нічого не залишалось, як повторити луною останню фразу: «Не цього разу». Так, не цього разу...

Ніч, злива і відчуття лихоліття, так можна простояти біля вікна, очікуючи на ранок, — вона заспокоїться та насолоджуватиметься його теплом, його ніжністю, але ж завтра рано вставати:

— Лягай, любий, спати. Тобі потрібно виспатися, аби мати світлу голову, бо ще підведеш свою команду, шашкіст-неофіт.

Вона повернулася до спальні, лягла в захололе ліжко і почала доводити собі, що поки все добре, і нехай так і буде, нехай не закрадається в серце забобонний страх втратити цю тиху радість, але сльози знову наповнили очі.

Він теж ліг, але заснув не одразу. Її сльози, плечі, що здригалися, відгукнулися в ньому хвилиною жалю, сколихнули його почуття до неї. Він теж не бачив виходу. Навіть коли він закінчить інститут і почне працювати, нічого не зміниться: батько, як і раніше, буде невблаганний і твердий, як граніт. Бідна самотня шашка, вона не проскочить у дамки. Раптом він зрозумів: вона плаче, тому що й сама все це знає. А він... він нічого не може протиставити батькові, він же його надія, опора і єдиний спадкоємець. І якби не вона, що провела таємну межу між ними, то про такого батька можна мріяти. Ця людина була для нього ідеалом багато років: розумний, дбайливий, без повчань і моралі завжди цікавився всіма його справами, кращий друг і порадник, ще

й удачливий у справах, наполегливий і справедливий. Усім кращим у собі він зобов'язаний йому, одному йому.

Уранці, одразу після сніданку, вона провела його до таксі, дбайливо поправила шарф на майже хлоп'ячій, хоча і з чоловічим борлаком, шиї. І ця шия, і те, як він ретельно й акуратно поголився, наповнили її ніжним розчуленням. Його голос вихопив її з блаженного стану споглядання:

— Не дзвони мені, поки я буду там... на турнірі. Коли звільнюся, я сам тобі зателефоную. Домовились? І пообідай, не чекай на мене. Тренер попередив, що у нас буде перерва на обід, я теж поїм разом з ними. Раніше п'ятої години не чекай на мене. Не сумуй!

Поспішно чмокнув у щічку і, на її величезне незадоволення, сів поруч з водієм: не доведи Боже аварія, найвразливіше і найнебезпечніше місце. Непомітно перехрестила таксі, що одразу поїхало, повернулася в номер.

І відразу стало їй нудно, їй порожньо, їй навіть сумно, хоча сонце світило щосили, нахабно пробиваючись крізь щільну готельну фіранку. Згадала, що вчора за клопотами та радісними емоціями не зателефонувала Марку. Мерщій відкрила месенджер і прочитала його повідомлення: «Сподіваюся, ти дісталася до Львова благополучно?» — «Так, я на місці. Дякую за готель, у мене все нормально». На докладне послання не мала ні сил, ні бажання. Вирішила прогулятися містом, переодягнулася.

Звичайно, копія з перламутрової дошки Наполеона — гарний подарунок, вона повернеться додому та вигадась щось, а поки — вона посміхнулася своїм думкам — використає те, що пропонує це місто-ласун. Львів знаменитий своїм шоколадом? Знаменитий. Отож-бо!

Привітний огрядний чоловік, адміністратор чи шеф-кухар, у білій уніформі «Майстерні шоколаду» не здивувався її фантазії, напевно, приїжджих диваків тут вистачало, тільки шанобливо-серйозно підсумував, зацікавлено дивлячись в очі:

— Отже, білий шоколад і чорний шоколад. По дванадцять штук кожного кольору, і три набори з різним діаметром. За чотири години замовлення буде готове. Ви самі його заберете чи вам зручніше, щоб ми відправили за адресою?

— Ні, я сама заберу.

У неї з'явилися чотири вільні години. Вирішила проїхатись на екскурсійному паровозику і залишилася дуже задоволеною. Побачила і старовинну частину міста, і університет, гід у навушниках був ерудований, встиг розповісти багато цікавого за годину. Пройшла повз Порохову вежу, зазирнула в зброярню. Ось куди треба сходити з ним, він любить зброю, а тут така багата колекція! Від зброярні знову повернулася на площу Ринок, випила кави з круасаном, позаглядала в сувенірні крамнички, але нічого схожого на шашки там не знайшла.

А коли побачила мініатюрні шоколадні шашечки чорного й білого кольорів та уявила його здивування, то вчорашня радість знову наповнила її серце, і очікування його дзвінка не стало здаватися таким безпросвітно довгим.

У номері вона поклала коробки з шоколадом на помітне місце, на стіл, що стояв посередині кімнати. Була третя година, вирішила пообідати, хоча їсти не хотілося. Погода тішила, хитре сонце виманювало з номера на свіже повітря, переповнене пахощами весни. Навіть тут, у місті, відчувалася весна, її не могли заглушити ані шум машин, ані велелюддя і суєта.

Швейцар відчинив перед нею двері, вийшла і нерішуче зупинилася: повернутися до готельного ресторану, де і вечеря, і сніданок були досить смачні, або пошукати щось нове?

І тут відчула, як хтось узяв її акуратно, але досить міцно за лікоть. Різко війнуло чужим одеколоном, машинально хотіла вивільнити руку з чіпких хижих пальців, та вони стиснулися ще дужче, і біля самого вуха пролунав владний голос:

— Нам треба переговорити про мого сина. Приділіть мені, будь ласка, трохи часу.

Безпорадно озирнулася на масивні готельні двері, за якими вже зник швейцар, поруч мчав потік автомобілів та заклопотаних своїми справами людей, і вона приречено завмерла в руках цієї страшної людини.

Вистачило одного погляду, щоб упізнати його. Паніка відпустила миттєво, вона глибоко зітхнула, немов театральна актриса, витримала паузу і за ці кілька секунд зрозуміла, прозріла шостим почуттям: він її не впізнав... Спокійно, з прихованою насмішкою в голосі запитала:

— За сімнадцять років я так змінилася, що ти не впізнав свою колишню дружину?

Чіпка хватка послабшала, вона одразу ж висмикнула лікоть гидливим зневажливим рухом і, відступивши на крок, обернулася до нього, виклично дивлячись йому в очі. Колись вона уявляла можливу зустріч з ним, хотіла побачити його обличчя. Тоді вона, принижена й розчавлена, продовжувала кохати його, їй згадувалися мудрі слова царя Соломона закоханій у нього злочинній жінці: ти не побачиш більше мого обличчя. Страшне покарання розлукою. Але інше життя закрутило її, згладило перший нестерпний біль від втрати родини, і тепер вона могла говорити з ним і нічого не боятися:

— Не маю необхідності й бажання обговорювати з тобою ані мого сина, ані інші теми. Сімнадцять років тому ти оголосив мене божевільною. Це було так підступно, не по-людськи, забрати мою дитину, примусити підписати ті злочинні папери. Ти шантажем змусив мене відмовитися від дитини, позбавив не лише радості материнства, позбавив батьківщини, поваги до самої себе. Яку ж потрібно було мати чорну душу, щоб мерзенно порадити мені, матері твоєї дитини: ти ніде не пропадеш, у будь-якій країні швидко знайдеш вулицю червоних ліхтарів, заробиш собі на життя! І все це — немов грім серед ясного неба, несподівано, коли я була впевнена, що у мене є коханий чоловік, родина, чудовий малюк, здоровенький, розумненький. А сьогодні мені немає про що говорити і щось обговорювати з тобою.

Він дивився холодним поглядом, тонкі губи нервово зігнулися в саркастичну посмішку. Він вирвався до Львова на один день, щоб урятувати сина від старої пройдисвітки, що спокусила його хлопчика, та не очікував побачити колишню дружину, підступну зрадницю, яка остаточно перетворила його на самотнього циніка, ненависника жінок, і невідомо, як би він жив, коли б не єдиний син, його надія та опора. І зараз ця жінка намагається йому дорікати? Тоді, згораючи від ревності і ненависті, він, не пошкодувавши грошей, покарав її так витончено і жорстоко, як тільки зміг. Так, відправив до божевільні, так, змусив підписати відмову від батьківських прав.

— Це ти мала сім'ю? Навіщо ж ти своїми руками її зруйнувала? Гаразд, ходімо десь посидимо, навіщо стояти посеред вулиці? Я не очікував тебе тут побачити, це так, але якщо так сталося і ми зустрілися, то поставимо остаточно всі крапки над «і».

— Я йшла обідати і не збираюся змінювати свої плани через цю невтїшну й не потрібну мені зустріч з тобою!

— В такому разі я теж пообідаю, — і він знову взяв її лікоть своїми сухими чіпкими пальцями, немов боячись упустити здобич.

Йшла поруч, краєм ока роздивлялась статуру, обличчя свого колишнього чоловіка, але не зловтішалася. Він дуже постарів, змарнів, вилиці обтягнула пергаментна шкіра, лоб зорали зморшки, знайомими були тільки його гонориста постава, підтягнутий живіт, пряма спина, як у вимуштрованого царського офіцера, і впевненість у собі добре забезпеченої людини.

Цього разу вона не вивільнила лікоть, у неї ніколи не було до нього лютої жіночої ненависті, навіть одразу після заподіяного їй зла, та й Марк науково і детально зумів довести, який нещасний насправді цей чоловік, що так нелюдяно повівся з нею, не висловивши своїх претензій, передавши цю особисту справу до рук чужих байдужих людей, своїх адвокатів. І тепер, через сімнадцять років, у нього виникло бажання щось обговорювати?

Вона вела його по залитому сонцем бульвару Шевченка, звернула в бік Ринку, де ще вранці помітила затишний ресторанчик. Вони скидалися на подружжя, що гуляє старовинними вуличками Львова. Вона навмисно не поспішала, зупинялася біля вітрин, розглядала на прилавках сувеніри, запитувала у продавчинь вартість вишитих сорочок, а він терпляче чекав, приймаючи, може, і проти волі, правила її гри.

Так, їй знадобилося багато часу, щоб повстати з попелу, почати думати й аналізувати ту катастрофу. Господь зглянувся над нею, над її горем: у літаку вона опинилася поруч з літньою жінкою та її дорослим онуком в інвалідному візку. За три години польоту вона, вбита горем розлуки з п'ятирічною дитиною, тамуючи біль розірваної пуповини, ледве стримуючи сльози, розповіла все, не криючись, цій старій мудрій жінці, і та сама, і її покалічений онук стали її ангелами-охоронцями, взяли її у свій будинок, обігріли, повернули до життя, стали її новою родиною. Чи вижила б вона, якби не ця випадкова зустріч?

Дуже скоро вона стала помічати особливе ставлення Марка до неї й спочатку злякалася, розрив з чоловіком ще був відкритою раною, і в цьому болі не було місця іншим почуттям, але цей чужий чоловік

був терплячим і тактовним, жодного разу не поставив її у незручне становище. Вона мала бути вдячною... Її підібрали, як бездомне кошеня, пожаліли, дали кусень хліба, запросили жити у своєму будинку, а віддячити було нічим... Перед смертю стара пані просила тільки про одне: не залишати її скаліченого внука, бути завжди поруч, тому що на родичів і на слуг не було ніякої надії, а от вона, люба приبلуда, — рідніша за рідну.

Якось вона зізналася Маркові, що хотіла б коли-небудь зустріти свого колишнього чоловіка, з'ясувати, чому він так з нею вчинив. І тоді Марк, з притаманним йому науковим підходом, бо викладав психологію в університеті, допоміг їй ретельно згадати все, навіть найдрібніші деталі останніх трьох днів до нещастя, і проаналізував їх. Розвиднилося, наче завіса піднялася, його версія тодішньої поведінки колишнього чоловіка була переконливою і логічною.

У чоловіка на роботі з'явилася нова співробітниця, тридцятирічна яскрава, приваблива жінка, яку взяли на посаду начальника відділу. На корпоративній вечірці вони познайомилися й одразу заприятелювали. Лариса дзвонила кілька разів на день, витягувала її на прогулянки, в кав'ярні, і, поки синочок ласував морозивом — вона ніколи не розлучалася з малюком, немов була прив'язана до нього безліччю невидимих ниток, — вони насолоджувалися кавою та легкою невимушеною балаканиною — Лариса знала безліч анекдотів. П'ять років, живучи в чужому місті, вона займалася тільки сином, і поява приятельки урізноманітнила її просте монотонне життя.

Одного ранку, коли вони гуляли з сином у парку на дитячому майданчику, зателефонувала Лариса і, хоча мала бути в цей час на роботі, благала приїхати до неї додому в терміновій справі, була дуже настирлива, причини не пояснила, пообіцяла при зустрічі все розповісти й нарешті умовила. Під'їхавши до її дому, тримаючи сина міцно за руку, довго дзвонила у двері. Адже хвіртка була відчинена. Отже, на неї чекали. Коли двері відчинилися, на порозі стояв голий хлопець, обв'язаний навколо стегон тонким рушником, що ледь його прикривав. Радісна усмішка осяяла його обличчя, з чорних довгих кучерів стікали краплі води, торуючи собі шлях по красивих накачаних м'язах грудей.

Вона розгубилася:

— А де Лариса?

— Напевно, ще на роботі. Заходьте, не стійте на порозі, — широким запрошувальним жестом прочинив двері ширше. Щось неприємне, відштовхуюче, безсоромне було в його позі, посмішці, голосі.

— Ні, мені ніколи. Дитині час обідати, я не чекатиму на Ларису. До побачення.

Вона спустилася сходами ганку, вийшла з двору й зателефонувала Ларисі — та була поза зоною... Увечері приятелька нарешті взяла слухавку, на питання, що ж це була за термінова справа і чому її не було вдома, з награною легковажністю відмахнулася, мовляв, сама все розрулювала, не переймайся моїми клопотами. А наступного дня вдарив грім і заблищали блискавки.

У Марка була залізна версія, що Лариса навмисно влаштувала цю двозначну ситуацію, заманила її в капкан, будуючи підступні плани:

— Ти тільки уяви таку ситуацію: голий мужик у рушнику з радісною й паскудною посмішкою, а поруч — ти. Тут у будь-кого ревності дах знесуть, а якщо на додаток вчасно сказати пару теплих слів про високу мораль і невдячність... Він же був набагато старший за тебе, а літні чоловіки хворобливо ревниві.

Колишній чоловік галантно, наче й не було того ганебного розлучення, допоміг роздягнутися, всадовив за столик, простягнув меню. Сів навпроти, зміряв її вивчаючим поглядом:

— Ти маєш прекрасний вигляд, ось декому й здалося, що хлопчик завів собі коханку не за віком. Я в будь-яких справах, особливо в тих, що стосуються мого сина, вельми небайдужий і педантичний. І давно ти з ним потайки зустрічаєшся?

— Дуже давно, але, на жаль, дуже рідко.

Її страх минув, вона вже давно його не боялася. Та й що він тепер може зробити громадянці іншої країни? Навмисно довго роздивлялася меню.

Підійшов офіціант, і вони замовили їжу.

— Ти все ще надаєш перевагу середземноморській кухні? — вичавив він посмішку, одразу ж перетворився на злого слідчого і додав сердито: — Я ж тобі заборонив бачитися з моєю дитиною, ти підписала відмову, я навіть аліментів з тебе не жадавав, а ти порушувала закон, ще й хлопчика розбещувала, привчала ховатись і брехати батькові. Добре, з ним я сам розберуся, це наша справа,

порозуміємось. Якось запитав його, чи сумує він за тобою... І моє безневинне дитя, чадо нерозумне, глянуло на мене чистими світлими очима й відповіло: ні. Тепер мені зрозуміло чому... Ну, і що ми тепер робитимемо? Як вчинимо?

Вона затримала ложку біля рота:

— Я з тобою нічого не робитиму. У хлопчика відповідальні змагання, і псувати настрій йому досить підло з твого боку. Якщо ти його дійсно любиш, хоча б трохи, то спокійно їдь. Ти ж переконався, що нашому синові наразі нічого не загрожує, ніяка стара шльондра його не спокушає.

— Нічого не загрожує? — Він насилу стримав напад раптового гніву. — Це ти так вважаєш. Я дотримуюся іншої думки. Розпусній жінці не місце біля мого сина, навіть якщо вона і народила його.

— Для тебе всі жінки повії. Маєш дуже обмежений погляд на людські стосунки. Ти ніколи не намагався вийти за рамки своїх стереотипних уявлень. Я довго не могла зрозуміти, чому ти так мене зненавидів, без будь-якої видимої причини, знищив усе те світле й радісне, що пов'язувало нас п'ять років, адже я любила тебе.

— І це не заважало тобі шукати задоволення на стороні. — Він постарався взяти себе в руки й не скидатися на смішного скривдженого старого, що бризкає злісними образливими словами через давню образу, що її заподіяла йому ця жінка.

— Це твоя співробітниця Лариса полила мене брудом, адже так? Моя вірна подруга наговорила брехливих гидот, а ти, не розібравшись як слід, почав вершити неправий суд. Ти навіть не поговорив зі мною, все зробив чужими руками. Це було дуже підло з твого боку, хіба ні?

— Незаперечні факти дали мені право так вчинити.

— І ці незаперечні факти тобі надала моя найкраща подруга Лариса? Так?

— У цьому немає нічого дивного, ти була з нею відвертою. Ви ж тільки мужиків і обговорювали, та ти й інших інтересів не мала, поки я заробляв гроші для нашої родини.

— Господи, яка підступна брехня! Хоча яка тепер різниця, все одно сталося те, що сталося. — Вона відсунула тарілку з недоїденим рибним супом, апетит розігрався, але горло перехопив сталевий обруч, їжа в прямому сенсі не лізла до рота. Яка запізніла непотрібна зустріч!

Хотілося встати й піти, не ворушити минулого, яке відгукнулося у серці болем. Треба поставити всі крапки над «і».

Колишній чоловік не помітив її стану, суворим суддівським голосом промовив:

— Маючи неспростовні докази, я вчинив так, як вважав за потрібне. Кажеш, чужими руками все зробив? Я не хотів, не міг тебе бачити, тоді я міг тебе вбити...

— І, зрозуміло, ці неспростовні докази теж Лариса надала. До цього часу не можу зрозуміти, навіщо люди роблять подібні гидоти? І що ж це за факти?

— Зачекай хвилинку, зараз побачиш, — не поспішаючи, немов фокусник, що навмисно зволікає задля найбільшого ефекту, він дістав гаманець з нагрудної кишені піджака, перебрав численні відділення і звідкись з-під підкладки витяг пошарпану фотографію: біля відчинених дверей Ларисиного будинку стояв напівголий хлопець зі стидкою посмішкою, а поруч — вона.

Марк мав рацію, ця світлина лише підтвердила його припущення.

— І що ти тепер скажеш?

— Я скажу те саме, що сказала б і тоді, сімнадцять років тому. Скільки ж часу ти зберігав цю фотографію, бідолаха... Лариса довго вмовляла мене приїхати до неї додому в дуже важливій справі. Я подзвонила у двері будинку своєї подруги, їх відчинив незнайомий чоловік. Подивись уважно на свій незаперечний факт. В одній руці у мене сумка, а з іншого боку кадр обрізаний навмисно, знаєш чому? Тому що поруч стояв і тримав мене за руку мій маленький син. Я ніколи не залишала сина самого або на чужу людину. Яка нормальна, притомна жінка потягне на любовне побачення свою дитину? Вибач, я забула, що з твого наказу мене оголосили божевільною.

Він довго мовчав, а вона машинально взялася за другу страву, легкий рибний салат. Вона їла, а він дивився на неї похмурим важким поглядом і нарешті вичавив з себе:

— Ти хочеш сказати, що нічого не було... Ти не зайшла до оселі...

— Я вперше бачила того хлопця. І якби ти тоді хоча б поговорив зі мною! Але для цього треба було любити свою дружину, довіряти їй, а не вірити мерзенним пліткам. І нехай би Лариса, дивлячись мені в очі, повторила свої байки, було б усе по-іншому.

— На жаль, Ларису тепер уже ні про що не питаєш, хвороба забрала її з життя ще десять років тому. А твоїм словам можна вірити, а можна й не вірити.

— Чи віриш ти, чи ні — тепер не має жодного значення. Хіба що я змогла б навідувати сина, не криючись, як злочинниця.

Задзвонив її мобільник. Захлинаючись радістю, хлопчик похвалився своїми перемогами, програв лише одну партію, і то через прикру неухажність. Тренер, зрозуміло, буркотів, але загальним результатом команди залишився задоволений. Уточнив, де вона зараз, і пообіцяв через півгодини приїхати.

— Скоро сюди приїде мій хлопчик, скажу відверто, я б не хотіла, щоб він побачив нас разом. Нехай усе залишається, як було. Турнір закінчиться, і він знову повернеться до тебе, будь ласка, не заважай мені спілкуватися з сином ці кілька днів.

Він глянув на свій дорогий, статусний годинник, трохи відсунувши рукава піджака:

— Домовились. Чекатиму на сина дома. Мені дійсно вже час в аеропорт. — Піднявся, залишив гроші для офіціанта на столі, додав: — Я не певен, що ти була тоді не винною, все це тільки слова. А проте... пробач мені, якщо я був неправий.

Він пройшов уздовж столика енергійною військовою ходою і зник, жодного разу не озирнувшись на неї. Незрозумілі сльози — чи то від радості й полегшення, чи через болюче розчарування — наповнили її очі, погрожуючи пролитися рясним дощем. Вона відчула себе шашкою-переможницею, що вирвалася з капкана і прагне в дамки. Промокнула серветкою очі, написала Марку невелике повідомлення, зітхнула на повні груди й примусила себе доїсти салат. Час знову розбився на дивовижні миті та полинув плавною річкою очікування. Нічого, крім жалю, вона більше не відчувала до колишнього чоловіка.

Авторка щиро вдячна міжнародному гросмейстеру з шашок, львів'янину Віктору Олександровичу Костовському, за цінні поради під час написання цього оповідання.

Розсуваючи завісу: Гальшка

I

...Потім люди казали різне. Одні — що валка чорної княгині прибула ще до того, як замкнули міську браму, інші — що чули, як кричали та стукали і їм відчинили. Але тоді ніхто на це великої уваги не звернув, бо не знали, до чого цей візит призведе.

А було це взимку, вже по різдвяних святах. У 1559 році.

Дрібна крупка снігу падала на промерзлу голу землю, але не трималася на місці, злий вітер носив її, наче білі хвилі. Коли валка з карети, кількох підвід та кільканадцяти вершників минула львівські мури, хмари розійшлися, на вечірньому небі засяяли зорі. До монастиря домініканців дісталися вже у темряві. Через загразоване віконце визирнув молодий чернець, русявий, кругловидий, з веселими ямочками на щоках:

— Кому там не спиться вночі?

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ